

[Finansministeren.]

overskuddet stige til op mod 500 mill. kr. Ganske vist må vi regne med noget større lovbundne udgifter end anslået i finanslovforslaget, men under forudsætning af en meget stram kurs over for tillægsbevillinger vil jeg skønne, at denne stigning kan modregnes i de afsatte reserver.

Der mangler således ca. 500 mill. kr. i at nå det kasseoverskud, der må være målet.

På udgiftssiden i øvrigt må vi indregne udgifterne til dækning af tjenestemændenes og en række overenskomstlønnede gruppers efterslæb, i alt op mod 600 mill. kr. Januarpristallet, der blev offentliggjort i sidste uge, udløste den dyrtidsportion, hvortil der var afsat plads på finanslovforslaget. Da pristallet nu kun skal stige med 0,6 points fra januar til juli for at udløse en ny portion, vil det være realistisk allerede nu at regne med en yderligere udgift på godt 100 mill. kr., der kommer til udbetaling fra efteråret.

Vi står således i dag i den situation, at vi ud over den ønskede styrkelse af overskuddet skal skaffe dækning for omkring 700 mill. kr. Da styrkelsen af overskuddet, som det fremgår af, hvad jeg lige har nævnt, kræver ca. 500 mill. kr., er der altså et behov for yderligere indtægter på ca. 1.200 mill. kr. til dækning af de udgifter, vi på nuværende tidspunkt har nogenlunde kendskab til; men hertil må føjes, at vi må påregne yderligere merudgifter i de kommende måneder dels som følge af de forestående overenskomstfornyelser på arbejdsmarkedet, der på forskellig måde smitter af på statsbudgettet, dels som følge af forhandlingerne om omfanget af landbrugsstøtten i det kommende finansår.

Det er stadig regeringens opfattelse, at staten må have fuld dækning for såvel de kendte udgifter som de ukendte merudgifter, jeg sidst har nævnt.

Det er i denne forbindelse rimeligt på ny at fremhæve, at en væsentlig del af udgiftstigningerne hænger sammen med de stadig stærkt forøgede krav til den offentlige indsats og statens forøgede medvirken til finansiel dækning heraf. Der har i folketinget været og er formentlig stadig bred enighed om forbedringen af folke- og invalidepensionen, børneforsorgen, åndssvageforsorgen og en række andre sociale opgaver.

På samme måde er der enighed om, at der bør foretages en kraftig udbygning af den samlede uddannelse og undervisning, af forskningen og sygehusvæsenet, og der har fra alle sider lydt stærke krav om nyinvesteringer såvel på disse områder som for trafikens vedkommende. Senest fik vi et vidnesbyrd herom under debatten for nylig om de offentlige investeringer på grundlag af økonomiministerens redegørelse. Samtidig med at der udtaltes bekymring over de store kapitalkrav til investeringerne, blev der også fremsat kraftige ønsker om en forøget indsats på nogle felter. Det er jo givet, at forlanger man denne kraftige virksomhed på alle de nævnte områder, må der også skaffes dækning herfor.

Det er i princippet klart, at dækning i et vist omfang kan opnås gennem besparelser i forhold til det fremsatte finanslovforslag. Men lige så klart er det — når man gennemgår de konkrete bevillingsforslag og tager de store krav i betragtning — at mulighederne for at opnå store besparelser er små. Jeg nævnte ved fremsættelsen af finanslovforslaget, hvorledes regeringen kritisk har gennemgået styrelsernes bidrag og skåret kraftigt ned i disse.

Når hertil føjes, at det for at dække stigningen i lovbundne udgifter er nødvendigt at reducere de afsatte reserver væsentligt, vil man forstå, at det er vanskeligt at opnå yderligere besparelser i forhold til det fremsatte finanslovforslag.

Alt i alt må vi således fastslå, at der foreligger en åbenbar nødvendighed for at øge statens indtægter væsentligt i 1965-66.

Dette kunne være opnået ved gennemførelse af en merværdiafgift, idet en sådan indebærer muligheder for at indbringe et meget betydeligt provenu. Men regeringen erkender, at der må være rimelig tid til en forhandling med erhvervene, inden et lovforslag om merværdiafgift fremsættes, og at der også må være god tid for folketinget til at behandle lovforslaget. Gennemførelse af en merværdiafgift vil jo betyde en meget gennemgribende ændring af det bestående afgiftssystem.

Hvis der imidlertid skal gennemføres en skattereform med væsentlige lettelser i indkomstbeskatningen, kan det i det lange løb kun ske ved indførelse af en omsætningsafgift med et meget bredt beskatningsom-